

25.10.2015

YM 8/531/2014

Viite
Hänvisning Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen rakennussuojelupäätös 22.8.2014
Dnro POKELY/40/07.01/2011

Asia
Ärende PÄÄTÖS MEKRIJÄRVEN TUTKIMUSASEMAA KOSKEVASSA RAKENNUSSUOJELUASIASSA

VAHVISTETTAVAKSI TOIMITETTU PÄÄTÖS

Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (jäljempänä Pohjois-Karjalan ELY-keskus) päätös 22.8.2014, Dnro POKELY/40/07.01/2011, Ilomantsin kunnan Mekrijärven tutkimusaseman päärakennuksen eli vanhan Mekrijärven kansakoulun suojelemisesta rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010) nojalla

KOHDE Ilomantsin kunnassa, osoitteessa Yliopistontie 4, 82900 Ilomantsi, sijaitseva Mekrijärven tutkimusaseman päärakennuksena toimiva entinen Mekrijärven kansakoulu. Tilan, jolla rakennus sijaitsee, kiinteistötunnus on 146-420-1-39.

Rakennuksen ja tilan omistaja on Suomen yliopistokiinteistöt Oy (y-tunnus 2268637-3), jolle ne ovat 15.12.2009 siirtyneet valtion omistuksesta ja Senaatti-kiinteistöjen hallinnasta. Tilalla ja sillä sijaitsevilla rakennuksilla toimiva tutkimuskeskus on Itä-Suomen yliopiston Luonnontieteiden ja metsätieteiden tiedekunnan yksikkö.

ASIAN VIREILLETULO POHJOIS-KARJALAN ELY-KESKUKSESSA

Pohjois-Karjalan ELY-keskus on pannut asian vireille omasta aloitteestaan 27.1.2011 rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (jäljempänä rakennusperintölaki) 11 §:n 1 momentin nojalla. Mainitun lainkohdan mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on pantava vireille rakennuksen suojelua koskeva asia, jos valtion omistamien rakennusten suojelua koskevien säännösten nojalla aiemmin suojeltu valtion omistama rakennus luovutetaan toiselle.

SUOJELU- JA KAAVATILANNE

Rakennus on suojeltu valtioneuvoston 17.6.1992 antamalla päätöksellä nro 13/561/92. Rakennukselle on annettu suojeluluokka S2, joka päätöksen mukaan tarkoittaa rakennuksen ulkoasun suojelua. Suojelupäätös on tehty valtion omistamien rakennusten suojelusta annetun asetuksen (480/1985) nojalla.

Rakennus ympäristöineen sisältyy maankäyttö- ja rakennuslain 22 §:n nojalla päätettyjen valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaan valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön ”Mekrijärven kylä ja Sissolan talo” (valtioneuvoston päätös 22.12.2009).

Voimassa olevassa Pohjois-Karjalan maakuntakaavassa (3. vaihe vahvistettu 5.3.2014) valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö on osoitettu merkinnällä ma/kv ja määräyksellä ”Alueen suunnittelussa on otettava huomioon kulttuurihistoriallisen rakennetun ympäristön kokonaisuus ja ominaispiirteet sekä turvattava merkittävien kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen säilyminen.” Tutkimusaseman rakennussuojelu on osoitettu merkinnällä sr, johon liittyvät suunnittelumääräys ”Alueen suunnittelussa ja käytössä on otettava huomioon kulttuuriympäristön kokonaisuus ja erityispiirteet sekä edistettävä niiden säilymistä” sekä rakentamismääräys ”Alueen rakentaminen tulee sopeuttaa alueen kulttuuriperintöön ja erityispiirteisiin.” Lisäksi Mekrijärven kylä sijoittuu maiseman vaalimisen kannalta maakunnallisesti tärkeälle alueelle (ma/mm) suunnittelumääräyksellä ”Alueen suunnittelussa ja käytössä on otettava huomioon arvokkaan maisema-alueen kokonaisuus, ominaispiirteet ja maisema-arvot sekä turvattava ja edistettävä niiden säilymistä.”

Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen päätöksen mukaan alueella ei ole asemakaavaa eikä sen laatiminen ole ajankohtainen.

SELVITYKSET

Mekrijärven tutkimusasemasta on laadittu rakennushistoria- ja kulttuuriympäristöselvitys (Osmo Karttunen, Arkkitehtitoimisto Torikka & Karttunen, 30.5.2013). Vuonna 1924 kouluhallituksen tyyppipiirustuksen nro 10 perusteella rakennettu päärakennus on toiminut kouluna vuoteen 1971, jonka jälkeen koulussa ja sen läheisyyteen rakennetuissa tiloissa on toiminut yliopistollinen tutkimusasema. Toteutunut rakennus on peilikuvana tyyppipiirustukseen nähden, sillä rakentajat sijoittivat sen paremmin maisemaan soveltuvaksi. Rakennusta on korjattu ja talotekniikkaa lisätty koulukäytön aikana. Merkittävimmät muutokset on tehty käyttötarkoituksen vaihtumisen jälkeen, jolloin myös pihapiirin rakennuksia on lisätty aina 2000-luvulle asti. Alue on nykyään puistomainen.

Selvityksessä on käyty läpi päärakennuksen rakennusosat todeten niiden nykytila, kunnon arviointi ja alkuperäisyys. Selvityksen mukaan vanhalla koulurakennuksella on vankat perusteet säilyä suojeltuna ja käytössä olevana rakennuksena edelleen. Erityisen tärkeitä ovat sen maisemallinen sijainti ja julkisivut, perusrakenteiden aitous sekä tilajärjestelyjen alkuperäisyys.

ASIANOSAISTEN KUULEMINEN Pohjois-Karjalan ELY-KESKUKSESSA

Museovirasto on lausunnossaan 27.4.2012 todennut, että Mekrijärven entinen koulutalo on rakennusperintölain 3 §:ssä tarkoitettu kohde. Kohde kuuluu valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön. Yksittäisenä rakennuksena sillä on kansakoulujen rakennusperinnön ja Itä-Suomen korkeakoululaitoksen kehitysvaiheiden näkökulmasta maakunnallista merkitystä erityisesti rakennushistorian ja käytön kannalta. Kohteen merkittävyys koostuu lain 8 §:ssä säädetyistä perusteista (kohdat 3, 4, 6) seuraavasti: Rakennus on historiallinen koulutalo, joka on säilynyt ulkoisesti tästä vastaavassa asussa. Rakennus on rakennetun lähiympäristönsä avainrakennus sekä maisemallisesti että tienoon rakennushistorian kannalta. Museovirasto pitää perusteltuna rakennuksen suojelua rakennusperintölain nojalla. Museovirasto on myös tehnyt ehdotuksen suojelumääräyksiksi, joiden mukaan rakennuksen kulttuurihistoriallinen arvo ja ulkoarkkitehtuuri tulee säilyttää.

Ilomantsin kunnanhallitus on lausunnossaan 18.6.2012 ilmoittanut hyväksyvänsä Museoviraston perustellun kannan suojelun perusteluiksi ja suojelupäätöksen tekemiseen, joka koskee koulun ulkoasua ja ulkoarkkitehtuuria. Muutoksiin on kuitenkin oltava mahdollisuus, koska pienet muutokset esim. vesikattorakenteissa edistävät kohteen säilymistä mahdollisimman pitkälle tulevaisuuteen. Myös ulkovoorauksen uusiminen pitää olla mahdollista, jos sillä edistetään koko kohdekokonaisuuden säilymistä. Sisätilojen muuntelu on jatkossakin oltava mahdollista, jotta kohde voidaan pitää aktiivisessa käytössä.

Suomen yliopistokiinteistöt Oy on lausunnossaan 20.6.2012 todennut, ettei se kiistä suojelun edellytyksiä, jotka on esitetty Museoviraston lausunnossa. Suomen yliopistokiinteistöt Oy on kuitenkin katsonut, ettei Museoviraston esitystä suojelumääräyksiksi voida pitää lain vaatimusten mukaisina, ja esittänyt mm. että ulkoarkkitehtuurin tarkemmat suojelumääräykset laadittaisiin yhteistyössä omistajan ja viranomaisten kesken.

Pohjois-Karjalan ELY-keskus on tämän jälkeen kuullut Museovirastoa ja Suomen yliopistokiinteistöt Oy:öä suojelumääräyksistä siten, että Museovirasto on antanut vastineen 16.8.2012 ja Suomen yliopistokiinteistöt Oy vastaselityksen 14.9.2012. Pohjois-Karjalan ELY-keskus on 4.12.2012 järjestänyt suojelumääräyksistä neuvottelun, johon ovat osallistuneet Ilomantsin kunta, Suomen yliopistokiinteistöt Oy ja Museovirasto. Neuvottelussa on todettu tarve tehdä rakennushistoriallinen selvitys. Selvityksen valmistumisen jälkeen suojelumääräyksistä neuvottelemista on jatkettu kirjallisesti. Neuvotteluissa on päädytty siihen, että sisätiloista ei ole tarpeen antaa suojelumääräyksiä. Suomen yliopistokiinteistöt Oy ja Museovirasto ovat neuvottelujen päätteeksi ilmoittaneet hyväksyvänsä Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen ehdottamat suojelumääräykset.

Pohjois-Karjalan ELY-keskus on ennen päätöksen tekemistä varannut **Itä-Suomen yliopistolle, Joensuu Yliopiston Tukisäätiölle ja yksityishenkilöille viereisten kiinteistöjen omistajina** tilaisuuden tulla kuulluksi. Lausuntoja ei ole annettu.

POHJOIS-KARJALAN ELY-KESKUKSEN PÄÄTÖS

Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on päätöksellään 22.8.2014 antanut suojelukohteen kulttuurihistoriallisen arvon säilyttämiseksi seuraavat suojelumääräykset:

1. Rakennusta ei saa purkaa.
2. Rakennusta tulee hoitaa ja käyttää siten, että sen kulttuurihistoriallinen arvo säilyy.
3. Rakennuksessa on säilytettävä alkuperäiset ja niitä vastaavat ulkoarkkitehtuurin (ulkoasun) piirteet, rakenteet, pinnat ja yksityiskohdat. Rakenteita ja pintoja voidaan uusia edellyttäen, että ne vastaavat alkuperäistä ja uusimiseen on pakottava syy. Säilytettävään ulkoasuun luetaan kuuluvaksi myös kattomuoto ja vesikaton rakenteet, mukaan lukien tiilikaton alla säilynyt pärekatto ja ruodelaudoitus.
4. Korjaus ja muutostyöt, joilla tarkoitetaan 3. kohdassa tarkoitettuja ulkoarkkitehtuuriin kohdistuvia korjaustöitä, on toteutettava siten, että ne ovat rakennuksen ominaispiirteisiin sopivia.
5. Muutoksista rakentamis- ja korjaustöissä on asiantuntijana kuultava Museovirastoa.
6. Jos suojeltu rakennus vahingoittuu, rakennuksen omistajan on ilmoitettava siitä viipymättä P-K:n ELY-keskukselle.

Perusteluina päätökselle on esitetty seuraavaa: Ilomantsissa sijaitseva Mekrijärven vanha kansakoulu, nykyisin Mekrijärven tutkimusaseman päärakennus, kuuluu valtakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön (kohdenimi: Mekrijärven kylä, Sissolan talo). Rakennus on suojeltu valtion VN:n 17.6.1992 tekemän suojelupäätöksen nojalla. Koska suojeltu kiinteistö on siirtynyt pois valtion omistuksesta ja Senaatti-kiinteistöjen hallinnasta, ELY-keskus katsoo tarpeelliseksi, että rakennukselle annetaan edellä mainitut rakennussuojelumääräykset kohteen kulttuurihistoriallisen arvon säilyttämiseksi.

ASIANOSAISTEN KUULEMINEN YMPÄRISTÖMINISTERIÖSSÄ

Ympäristöministeriö on varannut Pohjois-Karjalan ELY-keskukselle, Museovirastolle, Suomen yliopistokiinteistöt Oy:lle sekä Itä-Suomen yliopistolle tilaisuuden lausua teknisistä korjauksista suojelumääräyksiin sekä suojelun kohteen osoittamisesta ajantasaisella liitekartalla. Pohjois-Karjalan ELY-keskus, Museovirasto ja Suomen yliopistokiinteistöt Oy ovat ilmoittaneet puoltavansa mainittuja korjauksia. Itä-Suomen yliopisto ei ole antanut lausuntoa.

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN PÄÄTÖS

Ympäristöministeriö vahvistaa Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tekemän rakennussuojelupäätöksen. Suojeltu rakennus osoitetaan tämän päätöksen liitteenä olevassa asemapiirroksessa. Samalla lakkautetaan valtioneuvoston 17.6.1992 antamaan päätökseen nro 13/561/92 perustuva Mekrijärven tutkimusaseman päärakennuksen suojelu.

Ympäristöministeriö vahvistaa seuraavat suojelumääräykset, joista 4., 5. ja 6. suojelumääräystä on muutettu:

1. Rakennusta ei saa purkaa.
2. Rakennusta tulee hoitaa ja käyttää siten, että sen kulttuurihistoriallinen arvo säilyy.
3. Rakennuksessa on säilytettävä alkuperäiset ja niitä vastaavat ulkoarkkitehtuurin (ulkoasun) piirteet, rakenteet, pinnat ja yksityiskohdat. Rakenteita ja pintoja voidaan uusida edellyttäen, että ne vastaavat alkuperäistä ja uusimiseen on pakottava syy. Säilytettävään ulkoasuun luetaan kuuluvaksi myös kattomuoto ja vesikaton rakenteet, mukaan lukien tiilikaton alla säilynyt pärekatto ja ruodelaudoitus.
4. Korjaus- ja muutostyöt, joilla tarkoitetaan 3. kohdassa tarkoitettuun ulkoarkkitehtuuriin kohdistuvia korjaus- ja muutostöitä, on toteutettava siten, että ne ovat rakennuksen ominaispiirteisiin sopivia.
5. Muutoksista sekä rakentamis- ja korjaustöistä on asiantuntijana kuultava Museovirastoa.
6. Jos suojeltu rakennus vahingoittuu, rakennuksen omistajan on ilmoitettava siitä viipymättä Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Perustelut

Menettelystä

Rakennusperintölain 7 §:n 1 momentin mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on ennen suojelua koskevan päätöksen tekemistä varattava rakennuksen ja kiinteistön omistajalle ja, jos rakennus ei ole omistajan hallussa, sen haltijalle sekä viereisen kiinteistön omistajalle ja haltijalle tilaisuus tulla kuulluksi. Pohjois-Karjalan ELY-keskus on varannut Itä-Suomen yliopistolle tilaisuuden tulla kuulluksi viereisen kiinteistön (kiinteistötunnus 146-420-1-74) omistajana huomioimatta erikseen yliopiston asemaa myös suojeltavan rakennuksen haltijana. Kuulemiskirjeeseen on sisällytynyt luonnos suojelumääräyksiksi. Ympäristöministeriö on ennen vahvistamispäätöksen antamista varannut yliopistolle tilaisuuden tulla kuulluksi. Näillä toimenpiteillä ministeriö on katsonut suojeltavan rakennuksen haltijan saaneen tilaisuuden tulla kuulluksi asiasta siten, että suojelupäätös voidaan vahvistaa.

Hallintolain 54 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on annettava tekemänsä päätös viipymättä tiedoksi asianosaiselle ja muulle tiedossa olevalle, jolla on oikeus hakea siihen oikaisua tai muutosta valittamalla. Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen päätöksessä ei ole merkintää päätöksen tiedoksi antamisesta viereisten kiinteistöjen omistajille ja haltijoille, mukaan luettuna Itä-Suomen yliopistolle. Ympäristöministeriön saaman selvityksen mukaan tiedoksiannon puutteet on korjattu 13.7.2015 lähetetyillä kirjeillä.

Suojelun edellytykset

Saadun selvityksen perusteella Mekrijärven tutkimusaseman päärakennusta on pidettävä sellaisena kohteena, jota rakennusperintölain 3 ja 8 §:ssä tarkoitetaan. Rakennus on aiemmin suojeltu asetuksella valtion omistamien rakennusten suojelusta.

Suojelumääräykset

Suojelumääräyksessä 3 määrätään säilyttämään alkuperäiset ja niitä vastaavat ulkoarkkitehtuurin (ulkoasun) piirteet, rakenteet, pinnat ja yksityiskohdat. Suojelupäätöstä varten on laadittu rakennushistoria- ja kulttuuriympäristöselvitys, jonka avulla määräyksen tarkoittamat säilytettävät kohteet ja niiden tila suojelupäätöstä annettaessa ovat riittävästi määritettävissä. Vahvistusmenettelyssä suojelumääräyksiin 4, 5 ja 6 toteutettujen teknisten korjausten jälkeen suojelumääräykset täyttävät rakennusperintölain 10 §:n edellytykset ja riittävän täsmällisyyden vaatimukset.

Aiemman suojelupäätöksen lakkauttaminen

Asetus valtion omistamien rakennusten suojelusta (480/1985) on kumottu rakennusperintölailla, jonka 24 §:n 5 momentin mukaan lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten nojalla tehty päätös valtion omistaman rakennuksen suojelusta pysyy voimassa, kunnes rakennuksen suojelusta on päätetty rakennusperintölain mukaisesti. Rakennusperintölain nojalla annettava päätös korvaa siten kumotun asetuksen nojalla tehdyn päätöksen.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Laki rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010) 1 §, 3 §, 7 §, 8 §, 9 §, 10 §, 11 §, 21 § ja 24 §
Hallintolaki (434/2003) 54 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valitus saadaan tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

Maatalous- ja ympäristöministeri

Kimmo Tiilikainen

Erityisasiantuntija

Matleena Haapala

LIITTEET Asemapiirros suojellusta rakennuksesta
Valitusosoitus

PÄÄTÖS TIEDOKSISAANTITODISTUKSIN

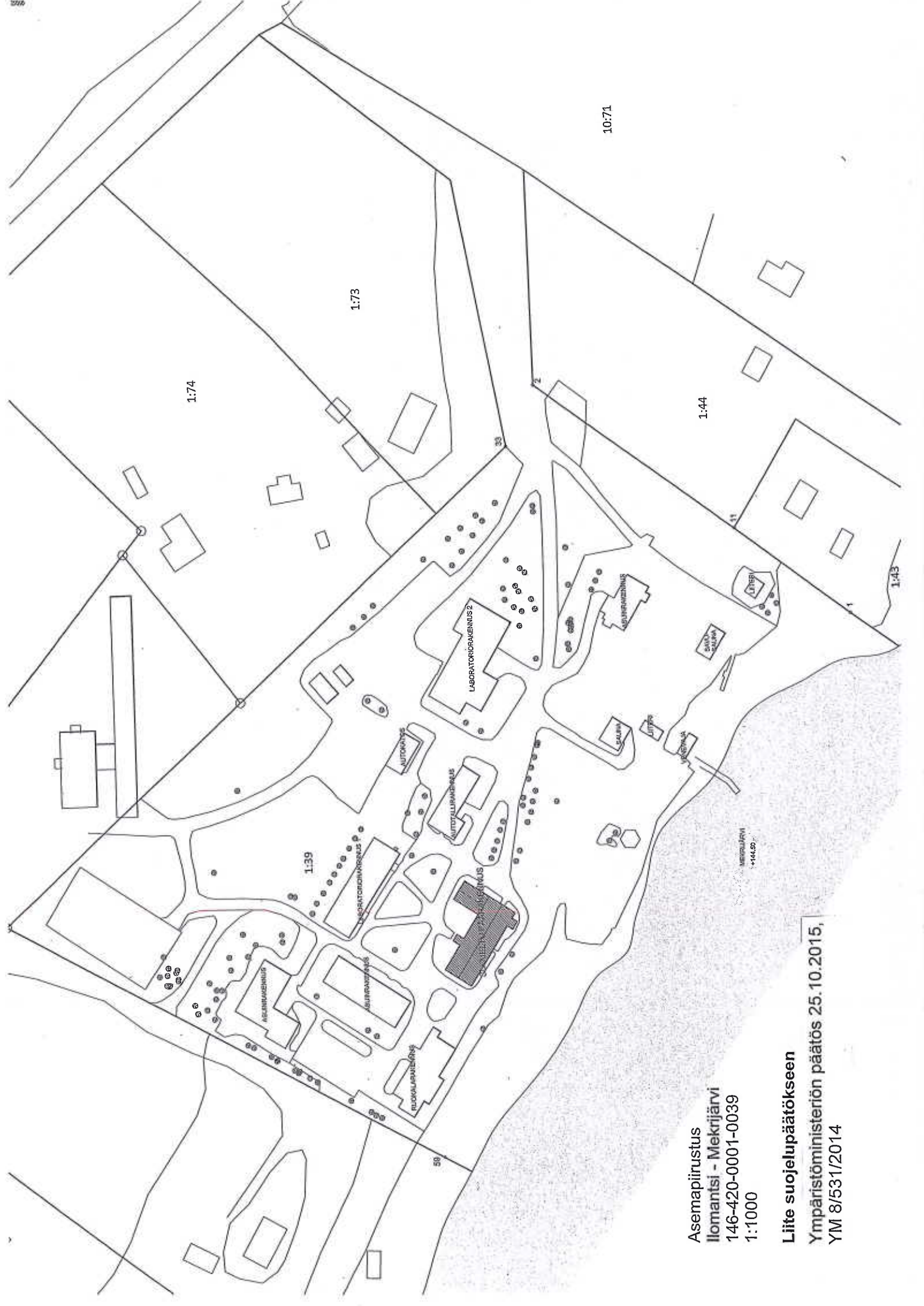
Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, PL 69, 80101 Joensuu

PÄÄTÖSJÄLJENNÖS TIEDOKSISAANTITODISTUKSIN

Suomen yliopistokiinteistöt Oy, toimitusjohtaja Mauno Sievänen, PL 310, 33101 Tampere
Itä-Suomen yliopisto, hallintojohtaja Tuomo Meriläinen, PL 1627, 70211 Kuopio

PÄÄTÖSJÄLJENNÖS

Museovirasto
Ilomantsin kunta
Mekrijärven tutkimuskeskus
Joensuun yliopiston tukisäätiö
Jani Petteri Hongisto
Leena Annikki Hongisto
Ari Pekka Korhonen
Tiina Kaarina Korhonen
Vesa Yrjö Juhani Huohvanainen
Timo Leo Huohvanainen
Riitta Kaisa Huohvanainen
Leena Marketta Huohvanainen
Laura Maria Huohvanainen
Leila Anneli Härkönen
Kyösti Juhani Lintu
Elma Annikki Puupponen

Asemapiirustus
Ilomantsi - Mekrijärvi
146-420-0001-0039
1:1000

Liite suojelupäätökseen
Ympäristöministeriön päätös 25.10.2015,
YM 8/531/2014

Valitusviranomainen

Ympäristöministeriön päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella. Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa korkeimman hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään kolmantenakymmenentenä (30) päivänä päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta. Valituksen tulee olla perillä virka-aikana eli viimeistään klo 16.15. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin muutosta haetaan, mitä muutoksia vaaditaan tehtäväksi ja millä perusteella muutosta vaaditaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmä on valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- ympäristöministeriön päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiamiehen valtakirja, mikäli valituksen on laatinut valittajan valtuuttama asiamies.

Valituksen toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Sen voi omalla vastuulla lähettää myös postitse, toimittaa lähetin välityksellä tai sähköpostilla. Valituskirjelmä on toimitettava niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Muutoksenhakijalta peritään korkeimmassa hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 244 euroa (valtioneuvoston asetus 1058/2013). Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Korkeimman hallinto-oikeuden

postiosoite PL 180, 00131 Helsinki
käyntiosoite Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki
puhelinvaihe: 029 56 40200
telekopio: 029 56 40382
sähköpostiosoite: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi